

ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПО ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

София

31 май 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Общи положения	3
Конституиране на Съвета за наблюдение	5
Организация на дейност и приоритети до 2020 г.	8
Заседания на Съвета, предприети действия и резултати от тях	10
Първо заседание	10
Второ заседание	15
Кампании в подкрепа на хората с увреждания	18
Заклучение	20
Приложения	
Правилник за дейността и организацията на работа на съвета за наблюдение.....	22

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Изграждането, поддържането, укрепването или определянето на мрежа, включваща според нуждите един или повече независими механизми, които да насърчават, защитават и наблюдават прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ), е задължение по чл. 33, ал. 2 от КПХУ, което българската държава не изпълнява до края на 2018 г.

Липсата на действия от отговорните институции за определянето на подходяща структура, която да изпълнява ангажиментите по чл. 33, ал. 2 и която да включва представители на хората с увреждания, съгласно чл. 33, ал. 3 от международния акт, е отбелязвано във всички Годишни доклади на омбудсмана пред Народното събрание от 2012 г. до сега.

При изготвянето на проекта на Закона за хората с увреждания, в сила от 1 януари 2019 г., препоръките на омбудсмана и на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания към българската държава от 21 септември 2018 г. са изпълнени и в нормативния акт е предвидено създаването на Съвет за наблюдение.

В разпоредбите между чл. 11 – 15 и § 14 и § 15 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за хората с увреждания (ЗХУ) са уредени съставът, организацията и дейността на Съвета.

Съветът за наблюдение се състои от 9 членове – двама представители, определени от омбудсмана на Република България, двама представители, определени от председателя на Комисията за защита от дискриминация, четирима представители на организациите на и за хората с увреждания, определени от тях, и един представител на академичната общност, определен от Българската академия на науките.

Организациите на и за хората с увреждания определят своите представители по ред, определен с правилника за прилагането на закона.

Дейността на Съвета за наблюдение се администрира чрез администрацията на омбудсмана на Република България и на Комисията за защита от дискриминация на ротационен принцип за срок две години.

Председател на Съвета за наблюдение е представител на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение, а заместник-председател – представител на организациите на и за хората с увреждания, избран от тях, на ротационен принцип за срок една година.

Съветът за наблюдение има правомощия да:

1. изготвя становища, препоръки и предложения до отговорните институции за предотвратяване и преустановяване на нарушенията на правата на хората с увреждания;
2. изготвя ежегодни доклади по предприетите действия за прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания;
3. осъществява периодичен преглед и оценка на националното законодателство, практики и проекти на нормативни актове за съответствие с разпоредбите на Конвенцията за правата на хората с увреждания;
4. осъществява и други дейности, свързани с насърчаване, защита и наблюдение по прилагането на Конвенцията.

Съветът следва да осъществява функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания при спазването на принципите на защита и гарантиране на правата на хората с увреждания; независимост и публичност; сътрудничество и взаимодействие с държавните и местните органи и с гражданското общество.

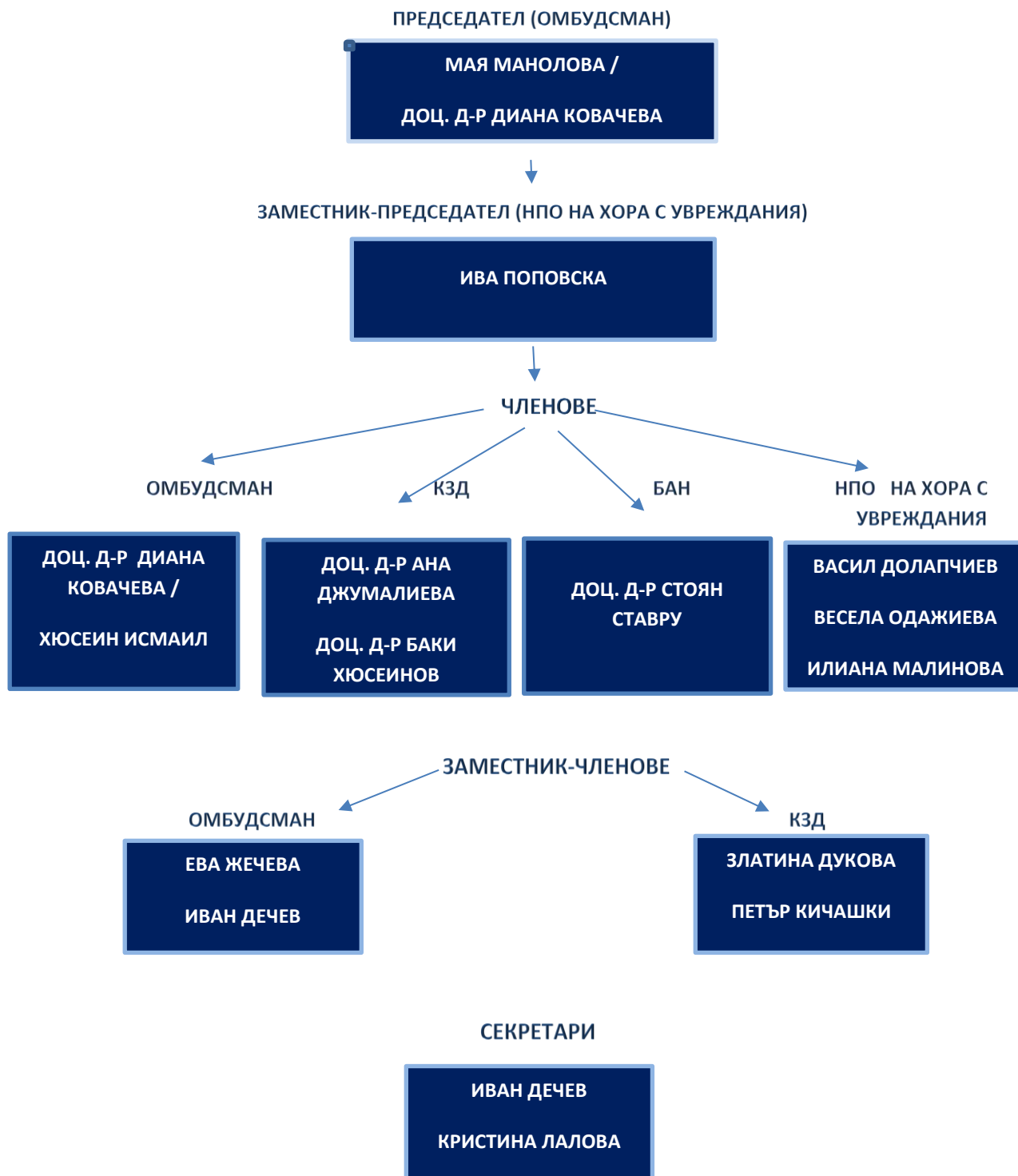
Мандатът на Съвета е 4 години, като съгласно ЗХУ членовете на Съвета не получават възнаграждение за участието си в него.

ЗХУ предвижда в тримесечен срок от влизането му в сила да се определят членовете на Съвета за наблюдение и в 6-месечен срок – Съветът да приеме правилник за своята дейност (§ 14 и 15 от ПЗР на ЗХУ).

Правилникът за прилагане на Закона за хората с увреждания (ППЗХУ) е обн. ДВ. бр. 27 от 2.04.2019, в сила от 1 април 2019 г.

КОНСТИТУИРАНЕ

Графична структура на Съвета

Конституирането на Съвета за наблюдение се осъществява от датата на попълване на състава му. Членовете на съвета осъществяват дейността си до конституирането на новия състав.

Процедурата за учредяване на Съвета е подробно описана в чл. 2 – 13 от ППЗХУ.

Сроковете за избора на членовете от организациите на и за хората с увреждания в Закона за хората с увреждания и за създаването на правилата за работата е невъзможно да бъдат изпълнени, тъй като са изначално неправилно определени. Това се дължи на факта, че редът за избора на членовете от организациите на и за хората с увреждания е разписан в Правилника за прилагането на Закона, а Правилникът е приет и влезе в сила от 1 април 2019 г. Едва от този момент е възможно да се започне процедурата по избора на представителите на организациите в Съвета.

Съгласно § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ППЗХУ за първите две години Съветът за наблюдение се администрира от администрацията на омбудсмана на Република България.

С оглед разпоредбите на ЗХУ и Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания, омбудсманът на Република България отправя публична покана до желаещите неправителствени организации да участват в избора на четирима членове – представители на организациите на и за хора с увреждания в Съвета за наблюдение. В съответствие с разпоредбите на ППЗХУ поканата е публикувана на интернет страницата на институцията. Информация за поканата е обявена и на проведено заседание на Националния съвет за хората с увреждания на 15 април 2019 г., като са изпратени и отделни писма за информиране до национално представителните организации на и за хората с увреждания и до други активни организации.

Съгласно изискванията на ППЗХУ омбудсманът създава комисия за организиране и провеждане на процедурата за избор на членове - представители на организациите на и за хора с увреждания на Съвета за наблюдение. С цел гарантиране на максимална публичност и прозрачност на процедурите и на избора, са изпратени покани до председателя на Комисията за защита от дискриминация (КЗД), до генералния директор на Българската национална телевизия и до генералния директор на

Българското национално радио за определяне на техни представители в комисията.

Единствено от КЗД определят двама членове на КЗД за участие в състава на сформиранията от омбудсмана Комисия за организиране и провеждане на процедура за избор на членове – представители на организациите на и за хора с увреждания на Съвета за наблюдение /Комисията/.

Комисията е в състав – трима представители на омбудсмана и двама на КЗД.

След обявена публична покана са подадени заявления от 34 организации на и за хората с уврежданията за участие в процедурата за гласуване и са номинирани 11 кандидата за членове. След проведената изборна процедура 28 от организациите гласуват и подкрепят четирима кандидати с най-много гласове. По азбучен ред това са: г-н Васил Долапчиев, г-жа Весела Одажиева, г-жа Ива Поповска, г-жа Илиана Малинова. От неправителствените организации определят г-жа Ива Поповска за заместник-председател на Съвета.

Първоначални членове на омбудсмана в Съвета за наблюдение са г-жа Мая Манолова /председател на Съвета/ и доц. д-р Диана Ковачева. След подаването на оставка на г-жа Мая Манолова, председател на Съвета става доц. д-р Диана Ковачева и като втори член е определен г-н Хюсеин Исмаил от администрацията на омбудсмана.

Членове на Комисията за защита от дискриминация са – председателят на КЗД – доц. д-р Ана Джумалиева и заместник-председателят ѝ – доц. д-р Баки Хюсеинов.

От Българска академия на науките определят доц. д-р Стоян Ставру.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТ И ПРИОРИТЕТИ ДО 2020 Г.

Съгласно чл. 16 от ЗХУ Съветът за наблюдение работи въз основа на приети от него правилник за дейността и организацията на работа и годишна програма. Съветът за наблюдение ежегодно представя за сведение в Народното събрание и доклад за дейността си.

В приетия правилник са посочени: функциите и задачите на Съвета; състава и ръководството на Съвета; организацията на дейността; начина на определяне на годишната програма и приоритетите в нея; изготвянето на годишния доклад; изработването на общи становища, препоръки, предложения, периодичен преглед и оценка на законодателството; администрирането на спорните случаи.

В изработената от Съвета за наблюдение програма са описани дейностите, които Съветът ще изпълнява в рамките на своите правомощия. Програмата обхваща периода октомври 2019 - декември 2020 г.

В програмата са обхванати основните функции на Съвета като независим орган за мониторинг съгласно чл. 33, ал. 2 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания – защита, насърчаване и наблюдение на изпълнението на правата по КПХУ.

Включени са и дейности, свързани с организационното развитие и изграждане на капацитета на Съвета.

Освен като инструмент за планиране, програмата цели да внесе и предвидимост в работата на Съвета, което ще допринесе и за спазването на принципа на публичност в неговата дейност.

Защитата на правата на хората с увреждания се изпълнява основно от институцията на омбудсмана и Комисията за защита от дискриминация, с оглед статута им на национални институции за защита и гарантиране на правата на човека и специалните закони, които регламентират техните функции.

Съгласно приетата програма съвместните дейности по защита на правата на хората с увреждания поставят като водещ акцент

нератифицирания от българската държава Факултативен протокол към КПХУ и проблемите в медицинската експертиза.

По отношение на популяризирането и насърчаването на правата по КПХУ са включени дейности по отбелязване на 3 декември 2019 и 3 декември 2020 г.; организиране и провеждане на открито заседание за представяне на първия годишен доклад и участия в различни работни групи и форуми, чрез които да бъде популяризиран Съветът и КПХУ.

В програмата са включени още дейности за осъществяване на мониторинг на изпълнението на КПХУ.

Като първа и най-важна цел в годишната програма е поставено изработването на индикатори за извършването на мониторинга. За постигането на тази цел е предвидено търсенето на съдействие на Агенцията на ЕС за основните права (ФРА) за изработване на методология за осъществяване на периодичен преглед и за оценка на съществуващата нормативна уредба по правата на хората с увреждания у нас.

Включено е още и алтернативно на изпълнителната власт проучване и анализ на изпълнението на ЗХУ и на Закона за личната помощ, както и изработването и приемането на инструмент за анализ на архитектурната достъпност.

Предвидено е и текущо наблюдение на законодателната рамка и политиките за хората с увреждания и по-специално на:

1. помощните средства и медицинските изделия от МТСП към МЗ;
2. реформирането на Агенцията за хората с увреждания от 2021;
3. реформата на медицинската експертиза.

Съгласно определените правила в Правилника за дейността и организацията на работа на Съвета за наблюдение, същият ежегодно представя за сведение в Народното събрание доклад за дейността си до 31 май.

В доклада се включват реализираните дейности и постигнатите резултати, както и степента на изпълнение на годишната програма.

Пълният текст на Годишната програма може да бъде намерен на интернет страницата на омбудсмана: <https://www.ombudsman.bg/news/5215>.

ЗАСЕДАНИЯ НА СЪВЕТА, ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ТЯХ

Съгласно чл. 15 от Закона за хората с увреждания, Съветът за наблюдение провежда заседанията си най-малко веднъж на три месеца. Заседанията са редовни, ако в тях участват повече от половината от членовете на Съвета за наблюдение.

Решенията на Съвета за наблюдение се взимат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове.

До 31 декември 2019 г. Съветът за наблюдение провежда общо две заседания.

ПЪРВО ЗАСЕДАНИЕ

Първото заседание, което се явява и учредително на Съвета, е проведено на 8 юли 2019 г. На заседанието е обявен съставът на Съвета в присъствието на министрите на труда и социалната политика и на здравеопазването, ръководството на Комисията за защита от дискриминация, Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за хората с увреждания, Националното сдружение на общините в Република България, представители на организации на и за хората с увреждания, на медии и др.

8 юли 2019 г. - Първо учредително заседание

На заседанието омбудсманът, в качеството на председател на Съвета за наблюдение, поставя за обсъждане организационни въпроси, свързани с избора на заместник-председател на Съвета от квотата на неправителствените организации; изготвянето на Правилник за дейността и организацията на работа на Съвета за наблюдение и на Годишна програма за дейността на Съвета за наблюдение.

Омбудсманът предлага и да бъдат обсъдени важни въпроси, свързани със затрудненията, които правоимащите по Закона за личната помощ срещат при кандидатстването за личната помощ, както и липсата на информация или дезинформация относно механизма и възможностите за ползването му.

Омбудсманът акцентира и върху друг проблем, свързан с асистентските услуги за възрастни хора и за хората с увреждания, извън обхвата на личната помощ, които приключват до 31 август 2019 г. и за които към момента на заседанието не е предвидено удължаване.

Обсъден е и въпросът за несправедливото групиране на имащите право на финансова подкрепа по чл. 70 от Закона за хората с увреждания

Омбудсманът представя накратко четири групи граждани, които считат, че несправедливо са поставени в група, получаваща по-неблагоприятен за тях размер на финансова подкрепа.

С оглед постъпващите в институцията жалби е поставен за дискутиране и въпросът за промените в реда за извършване на медицинска експертиза

Омбудсманът изразява притесненията си, породени от промени в Наредбата за медицинската експертиза, и по-специално от предоставения едномесечен срок за преосвидетелстване, предоставен с параграф 3 от Постановление № 139 от 6 юни 2019 г., обн. ДВ. бр. 46 от 11 Юни 2019г., в сила от 11.06.2019 г., за изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза.

След обсъждането и изказването на мнения от членовете Съветът за наблюдение взема следните решения:

**В изпълнение на чл. 16, ал. 1 от Закона за хората с увреждания,
Съветът за Наблюдение решава:**

А. Да подготви и приеме годишна програма за дейността си в срок не по-късно от следващото заседание.

В. В качеството си на администрираща дейността на Съвета за наблюдение институция, омбудсманът поема ангажимент да подготви до следващото редовно заседание текстовете на правилник за организацията на дейността и годишна програма за дейността на Съвета за наблюдение.

С. Да формулира конкретни предложения по проблеми на хората с увреждания както следва:

По Закона за личната помощ

Във връзка с констатациите Съветът решава:

1. Да бъдат предприети общи действия за популяризиране на възможностите за хората с увреждания, които са правоимащи по Закона за хората с увреждания, да кандидатстват и да се ползват от личната помощ;

2. Да бъде изготвено и изпратено становище до Министерството на труда и социалната политика с конкретни препоръки:

- да бъде проведена информационна кампания относно личната помощ - по медиите, брошури и др., включително като в процеса бъдат

включени и общините като доставчици на личната помощ и на други социални услуги.

- да бъдат взети мерки, като от социалните служби информират лично и по подходящ начин всички граждани с увреждания, които попадат в обхвата на личната помощ за 2019 г. и 2020 г.

- социалните служби да съдействат на всички граждани с увреждания с право на чужда помощ, желаещи ползването на механизма, за попълване и подаване на необходимите документи.

- да бъдат изпратени инструкции/указания на социалните работници как да извършват оценките на потребностите или да се проведат обучения с тях.

По въпроса за асистентските услуги за възрастни хора

Съветът решава:

3. Да бъде изготвено и изпратено становище до Министерството на труда и социалната политика с препоръка:

- да бъдат осигурени възможности за възрастните хора в невъзможност за самообслужване, които са попадали в обхвата на проектите за личен асистент, да ползват асистентска подкрепа и след 31 август 2019 г.

По несправедливото групиране на имащите право на финансова подкрепа по чл. 70 от Закона за хората с увреждания

Съветът решава:

4. Да бъде изготвено и изпратено становище до Министерството на труда и социалната политика и Народното събрание с препоръки:

- да бъдат взети мерки за изменения, чрез които да бъде осигурена адекватна месечна финансова подкрепа на гражданите с увреждания, които получават пенсия за военна инвалидност, наследствена пенсия, пенсия за осигурителен стаж и възраст или са с определени от 71

до 90 на сто степен на увреждане и са получавали месечни добавки за социална интеграция по отменения ЗИХУ и социални пенсии за инвалидност, изплащани съгласно § 22т от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване.

- да бъде осигурена възможност на хората с увреждания да избират и заявяват коя от двете регистрации да бъде използвана за правата им по Закона за хората с увреждания – по настоящ или постоянен адрес.

- да бъде осигурен механизъм, чрез който месечната финансова подкрепа се изплаща в рамките на месеца, за който се отпуска.

- да бъдат предприети мерки за изменение на Кодекса за социално осигуряване, като се предвиди изрична възможност хората с увреждания да избират коя от пенсиите, на която те имат право, ще получават.

По краткия срок за преосвидетелстване, предоставен с промените в Наредбата за медицинската експертиза

Съветът решава:

5. Като приветства поетия от министъра на здравеопазването ангажимент за отпадане на срока за преосвидетелстване, определен с параграф 3 от Постановление № 139 от 06 юни 2019 г., Съветът ще проследява неговото изпълнение при следващите промени в нормативната уредба на медицинската експертиза.

ВТОРО ЗАСЕДАНИЕ

21 октомври 2019 г. - Второ заседание на Съвета

На 21 октомври 2019 г. е проведено второто заседание на Съвета за наблюдение.

На заседанието са обявени промени в състава на Съвета, с оглед подадената оставка на г-жа Мая Манолова като омбудсман.

В дневния ред на заседанието е включено обсъждането и приемането на Правилник за дейността и организацията на работа на Съвета за наблюдение; обсъждането и приемането на Годишна програма за дейността на Съвета за наблюдение, както и обсъждането на актуални въпроси по действащото законодателство за хората с увреждания.

В изпълнение на поетите ангажименти от предходното заседание, от институцията на омбудсмана са подготвени първоначални проекти на правилник и на годишна програма, които са изпратени на членовете на Съвета.

След проведени дискусии са приети Правилник за дейността и организацията на работа на Съвета за наблюдение (*виж Приложение*) и Годишна програма за дейността на Съвета за наблюдение за периода октомври 2019 г. – декември 2020 г.

На заседанието е въведена практиката за обсъждане на актуални въпроси, свързани с правата на хората с увреждания и техните семейства.

Предприети са действия за осъществяване на активно сътрудничество с отговорните институции по отделните проблеми, като с цел получаване на адекватна информация, са поканени експерти на Министерството на труда и социалната политика.

По предложение на омбудсмана и с цел обмен на добри практики с органи за независим мониторинг от други европейски държави по осъществяване на функциите по наблюдение, периодичен преглед и оценка на законодателството, Съветът за наблюдение решава да бъде осъществена среща с представители на Агенцията на Европейския съюз по основни права (FRA), на която да бъдат разгледани съществуващите добри практики по осъществяване на мониторинг по КПХУ и възможностите за обмен на полезен опит и информация с органи за независим мониторинг.

На заседанието омбудсманът поема ангажимента да осъществи контакт с ръководството на Агенцията на Европейския съюз по основни права (FRA) и да потърси съдействието на FRA за провеждане на семинар, свързан с индикаторите за осъществяване на мониторинг на КПХУ.

Семинарът е организиран от омбудсмана и е проведен на 20 февруари 2020 г. в сградата на институцията.

20 февруари 2020 г. - Семинар на Агенцията на Европейския съюз за основните права, в който г-жа Невена Пенева запознава присъстващите с опита и експертизата на FRA за разработване на индикатори за мониторинг.

Взето е решение за провеждане на следващото редовно заседание за 23 януари 2020 г. от 11 часа. Заседанието е проведено, като отново са обсъдени важни въпроси, свързани с правата на хората с увреждания. Такъв проблем са прекратените трудови договори на личните асистенти по програми и проекти след 31 декември 2019 г. и липсата на информация по какъв начин ще бъде продължено предоставянето на социалната услуга „Личен асистент“ за хората с увреждания, непопадащи в обхвата на Закона за личната помощ, както и на възрастните граждани, в невъзможност за самообслужване.

Степен на изпълнение на направените от Съвета за наблюдение препоръки

До 31 декември 2019 г. от общо изпратени четири препоръки в резултат на решения на Съвета за наблюдение са изпълнени две, именно:

Препоръката за удължаване на срока за асистентските услуги за възрастните хора в невъзможност за самообслужване и хората с увреждания, които не попадат в обхвата на Закона за личната помощ, е изпълнена, като е издадено Постановление №180 от 18 юли 2019 г. и услугите се предоставят до 31 декември 2019 г.

Изпълнена е и препоръката за провеждане на по-целенасочена информационна кампания относно личната помощ, като в процеса са включени всички отговорни институции, в т.ч. и общините като доставчици на личната помощ и на други социални услуги.

През 2020 г. Съветът ще продължава да наблюдава изпълнението на препоръките относно несправедливото групиране на имащите право на финансова подкрепа по чл. 70 от Закона за хората с увреждания и сроковете за преосвидетелстване.

КАМПАНИИ В ПОДКРЕПА НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

На 3 декември 2019 г. по повод Международния ден на хората с увреждания омбудсманът организира форум в защита на млади хора с интелектуални затруднения „И ние можем!“.

Събитието се провежда в партньорство с Гражданска формация „Родители в действие и с представители на Съвета за наблюдение, Фондация „Лумос България“ и Фондация „Светът на Мария“.

Младежи разказват личните си истории, за да вдъхнат кураж на други като тях и да покажат как въпреки стигмата в обществото, успешно вървят по трудния път и защитават правото си на труд и развитие.

Анализът на членовете на Съвета сочи, че въпреки законодателството, което регламентира квоти и задължение за наемането

им на работа, броят им е малък, като работодателите дори предпочитат да плащат компенсационни такси, отколкото да подкрепят граждани в неравностойно положение.

Омбудсманът излиза със специална препоръка до най-големите работодателски организации да подкрепят правото на труд на хората с увреждания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Създаването на Съвета за наблюдение, с неговия състав, в който значително присъствие имат представителите на хората с увреждания, и първите му приоритети и действия са от огромно значение за правата на хората с увреждания. Те са важни и за държавните институции, медиите и за цялото гражданско общество, тъй като тази мрежа по чл. 33, ал. 2 и 3 от КПХУ има правомощия и отговорности по Закона за хората с увреждания и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

За изпълнението на функциите си Съветът за наблюдение и неговите членове имат нужда освен от ясна нормативна уредба, но и от значително съдействие на отговорните институции, в т.ч. и от органите, които осъществяват координирането изпълнението на националните ангажименти по прилагането на КПХУ.

Съветът за наблюдение е нов орган, който тепърва прави първите си стъпки в отговорната и трудна задача да осъществява защита, насърчаване и наблюдение на прилагането на КПХУ в България. От тази гледна точка Съветът и неговите членове имат нужда от подкрепа и за изграждане на сериозен капацитет и ресурс, с който да изпълняват вменените функции в Закона за хората с увреждания и КПХУ.

В този смисъл са и препоръките и Общия коментар на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания по член 4.3 и 33.3 от Конвенцията за участието на хора с увреждания в изпълнението и наблюдението на Конвенцията.

През настоящата година Съветът за наблюдение продължава активно да изпълнява функциите си по Конвенцията за правата на хората с увреждания и да бъде в подкрепа на хората с увреждания.

Съветът направи една от най-важните стъпки за изграждането на необходимия капацитет за наблюдение по прилагане Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания чрез организираня и проведен семинар с Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA).

Омбудсманът проведе официална среща с директора на Агенцията на Европейския съюз по основни права (FRA) г-н Майкъл О'Флаерти на 14 февруари 2020 г., на който бяха уточнени параметрите не само на първото обучение, но и на бъдещото сътрудничество.

Семинарът поставя началото на процеса по изработване на индикаторите за наблюдение, чрез които да бъдат провеждани обективни изследвания и задълбочен анализ на ситуацията с правата и интересите на хората с увреждания и техните семейства в България.

В търсене на максимална ефективност, Съветът обсъди и набеляза сферите, които имат най-пряко отражение върху живота на хората с увреждания в България и върху възможностите им да упражняват правата си, и от които следва да започне дейността по мониторинг.

Усилията и през 2020 г. са насочени към активното изграждане на необходимия капацитет за наблюдение прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, като се търси диалог и сътрудничество с хората с увреждания и техните организации, отговорните институции и всички заинтересовани страни.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРАВИЛНИК ЗА ДЕЙНОСТТА И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТА НА СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С правилника се уреждат дейността и организацията на работа на Съвета за наблюдение, съгласно чл. 15 от Закона за хората с увреждания.

Чл. 2. Съветът за наблюдение, наричан по-нататък „Съвета“, е създаден за осъществяване на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания.

Глава втора

ФУНКЦИИ И ЗАДАЧИ

Чл. 3. Съветът за наблюдение:

1. изготвя становища, препоръки и предложения до отговорните институции за предотвратяване и преустановяване на нарушенията на правата на хората с увреждания;
2. изготвя ежегодни доклади по предприетите действия за прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания;
3. осъществява периодичен преглед и оценка на националното законодателство, практики и проекти на нормативни актове за съответствие с разпоредбите на Конвенцията за правата на хората с увреждания;
4. осъществява и други дейности, свързани с насърчаване, защита и наблюдение по прилагането на Конвенцията.

Глава трета

СЪСТАВ И РЪКОВОДСТВО

Чл. 5. (1) Съветът за наблюдение се представлява от председател.

(2) Председател на Съвета за наблюдение е представител на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(3) Председателят на съвета:

1. представлява съвета пред всички органи и организации;
2. свиква и ръководи заседанията;
3. предлага проекта на дневен ред за заседанията въз основа на внесени предложения;
4. подписва протоколите от заседанията;
5. организира изпълнението на решенията на Съвета и на одобрената годишна програма за изпълнение на функциите по чл. 11 от Закона за хората с увреждания.

(4) При отсъствие на председателя неговите функции се изпълняват от заместник-председател.

(5) Заместник-председател на Съвета за наблюдение е представител на организациите на и за хората с увреждания, избран от тях, на ротационен принцип за срок една година.

Чл. 6. (1) Дейността на Съвета се подпомага от секретар, който е представител на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(2) Секретарят на Съвета:

1. осигурява дейността по информационно, административно и организационно-техническо обслужване на съвета;
2. предоставя материалите за заседанията на съвета на хартиен носител или по електронна поща;
3. изготвя протоколите от заседанията на съвета и води отчетност за становищата и решенията на съвета;
4. поддържа и съхранява архива на съвета;
5. осигурява публикуването на необходимата информация за дейността на съвета на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

Чл. 7. С решение към съвета могат да се съставят експертни групи или комисии.

Глава четвърта

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

Чл. 8. (1) Съветът провежда редовни заседания най-малко веднъж на три месеца.

(2) Проект на дневен ред за заседанията на съвета се изготвя въз основа на внесени предложения. Предложения може да прави всеки член на съвета с писмен доклад.

(3) Редовно заседание на съвета се свиква чрез покана от председателя на съвета. Поканата се изпраща не по-късно от 10 работни дни преди датата на заседанието от секретаря на съвета по електронната поща на членовете на съвета.

(4) Поканата по ал. 3 съдържа:

1. място, дата и час на заседанието;
2. проект на дневен ред;
3. предложенията по ал. 2.

(5) Не по-късно от 3 работни дни от изпращането на поканата по ал. 3 членовете на съвета могат да правят мотивирани писмени предложения чрез секретаря до председателя на съвета за включването на допълнителни въпроси в проекта на дневен ред за заседанието.

(6) Постъпилите предложения по ал. 5 се изпращат от секретаря до членовете на съвета най-късно на следващия работен ден от изтичане на срока по ал. 5.

(7) Окончателният дневен ред се приема чрез гласуване при започване на заседанието.

(8) Извънредни заседания на съвета се провеждат по мотивирано предложение на председателя на съвета или при писмено мотивирано предложение на една трета от членовете на съвета.

(9) Извънредни заседания на съвета се свикват чрез покана, изпратена не по-късно от 3 работни дни преди откриване на заседанието от секретаря на съвета по електронната поща на членовете на съвета.

(10) Поканата за извънредни заседания съдържа данните по ал. 4. На извънредното заседание се разглеждат само въпросите по предложения дневен ред.

(11) При провеждане на извънредни заседания писмени материали се предоставят най-късно на следващия работен ден от публикуване на поканата.

Чл. 10. (1) Заседанията на съвета са присъствени и не присъствени.

(2) Присъствените заседания са редовни, ако в тях участват повече от половината от членовете на Съвета за наблюдение.

(3) За присъстващ се счита и член, с който по време на заседанието е установена постоянна гласова или видео връзка по телефон или интернет.

Чл. 11. (1) Заседанията на Съвета се ръководят от председателя на Съвета.

(2) По обсъжданите въпроси Съветът приема решения. За всяко решение се отбелязва броят на гласувалите „за“ , „против“ и „въздържал се“. Когато решението се възлага за изпълнение от членове на Съвета, в текста му се отбелязват отговорните за изпълнението членове, срокът и цялата необходима за изпълнението информация.

(3) Решенията на Съвета за наблюдение се взимат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове, като всеки член на съвета има право на един глас.

(4) Членовете могат да поискат изрично да се запишат особени мнения по решенията, с които не са съгласни.

(5) При възможност в края на заседанията се планира и в решенията се отбелязва датата и часът на следващото редовно заседание.

Чл. 12. (1) Неприсъствените заседания на съвета се провеждат по изключение с оглед на получаване на становища от членовете на съвета в спешен порядък, когато обективни обстоятелства налагат това.

(2) За провеждането на не присъствено заседание членовете на съвета се уведомяват от секретаря на съвета по електронна поща за внесените за разглеждане материали и проекторешения.

(3) Становищата и предложенията заедно с мотиви за гласуване от членовете на съвета се предоставят писмено по електронна поща до секретаря на съвета в срок до 3 работни дни.

(4) Неприсъственото заседание се счита за проведено само ако в рамките на срока по ал. 3, повече от половината членове са изразили писмено по електронната поща своите позиции по предложените проекторешения.

(5) Решенията на присъствените заседания се вземат с мнозинство повече от половината от членовете на съвета.

Чл. 13. (1) За всяко заседание на съвета се води протокол, който се подписва от председателя и от секретаря на съвета и съдържа:

1. дата, час и място на провеждане на заседанието;
2. поименен списък на участниците в заседанието на съвета;
3. приетия дневен ред;
4. взетите решения от съвета;
5. информация за всяко проведено гласуване и резултата от него, като се изброяват гласовете „за“ , „против“ и „въздържал се“;
6. основните позиции по обсъжданите въпроси, изразените от участващите в заседанието или изразени по реда на чл. 9, ал. 2;
7. направените в хода на заседанието процедурни предложения, включително за гласуване по процедурен въпрос или по същество.

(2) Протоколите от заседанията и взетите решения от съвета имат поредна и непрекъсната номерация, изготвят се в срок до 10 работни дни от провеждането на заседанието и след подписването им от председателя и от секретаря се изпращат на членовете по електронните им пощи.

(3) Особените мнения при гласуването на решенията се представят в писмена форма в двудневен срок от провеждането на заседанието и са неразделна част от протокола и решението, за което се отнасят.

(4) Протоколите с взетите решения и особените мнения се публикуват на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(5) За всяко присъствено заседание се прави звукозапис, който служи като архив при съставяне на протокола. Звукозаписите на заседанията не се публикуват.

Чл. 14. В заседанията на Съвета за наблюдение могат да бъдат поканени и представители на други институции, организации, независими експерти, работодатели, синдикати и други.

Чл. 15. Омбудсманът и Комисията за защита от дискриминация изпълняват решенията, съгласно принципите на ООН, международните конвенции и действащото национално законодателство.

Глава пета

ГОДИШНА ПРОГРАМА

Чл. 16. (1) В рамките на своята компетентност и съществуващ мандат всички членове на Съвета допринасят колективно за общите цели за насърчаване, защита и наблюдение на Конвенцията.

(2) Съветът работи въз основа на приета от него годишна програма.

(3) Годишната програма включва цели и дейности, насочени към изпълнение на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания.

(4) Програмата съдържа следните елементи:

1. Цели;
2. Дейности за постигане на целите;
3. Участващи членове;
4. Отговорни за изпълнението на дейностите членове;
5. Срок за изпълнение на дейностите.

(5) В програмата не могат да бъдат включени цели и дейности, които ограничават функционирането на институциите на омбудсмана на Република България и на Комисията за защита от дискриминация.

(6) Програмата може да обхваща дейности, които се реализират за период до две години.

(7) Годишната програма може да включва и дейности, които ще бъдат изпълнени от няколко членове заедно или от Съвета за наблюдение като цяло.

Чл. 17. (1) Проектът на програмата се изработва и предлага за обсъждане от институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(2) Предложение по програмата могат да бъдат правени от всички членове на Съвета.

(3) Програмата се разглежда и приема от Съвета на присъствено заседание при прилагане на разпоредбите на Глава 4.

(4) С решение на съвета при необходимост програмата може да бъде допълвана и изменяна.

(5) Програмата се публикува на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на съвета.

Глава шеста

ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШЕН ДОКЛАД

Чл. 18. (1) Съветът за наблюдение ежегодно представя за сведение в Народното събрание доклад за дейността си. Докладът се представя от председателя на Съвета в срок до 31 май.

(2) В доклада се включват реализираните дейности и постигнатите резултати, както и степента на изпълнение на годишната програма.

(3) В доклада се включват още:

1. случаите, при които намесата на съвета е останала без резултат, и причините за това;

2. зачитането на правата и основните свободи и ефективността на действащото законодателство в областта на правата на хората с увреждания и съответствието му с Конвенцията за правата на хората с увреждания;

3. предложения и препоръки за осъществяване на промени в законодателството;

4. резюме;

5. друга информация, която е необходима за представяне на дейността на съвета.

Чл. 19. (1) Проектът на доклада се изработва и предлага за обсъждане от институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение не по-късно от 30 април.

(2) Докладът се разглежда и приема от Съвета на присъствено заседание при прилагане на разпоредбите на Глава 4.

(3) Докладът се публикува на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на съвета.

Глава седма

ИЗГОТВЯНЕ НА ОБЩИ СТАНОВИЩА, ПРЕПОРЪКИ, ПРЕДЛОЖЕНИЯ, ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД И ОЦЕНКА НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО

Чл. 20. Когато намери за необходимо, съветът изразява становища, прави препоръки и дава предложения за:

1. възстановяване на нарушени права и свободи на гражданите с увреждания;
2. насърчаване и защита на застрашените права и свободи на гражданите с увреждания;
3. отстраняване на причините и условията, които създават предпоставки за нарушения на правата и свободите на хората с увреждания;
4. отстраняване на проявите на лошо администриране и за подобряване на работата на администрацията при обслужване на хората с увреждания.

Чл. 21. (1) В решенията за изпращане на становища, препоръки, предложения се посочват конкретните адресати и срокът за изпълнението на решенията. Проектите на документите се изготвят от институцията, която администрира Съвета за наблюдение.

(2) Окончателният текст се подписва от председателя на съвета и се публикува на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на съвета.

(3) Дейността по изпращането на текста до отговорните органи се организира от институцията, която администрира Съвета за наблюдение.

(4) Получаваните отговори на изпратените писма се изпращат сканирани на членовете на съвета от секретаря на електронните им пощи.

(5) Изготвянето на периодичен преглед и оценка на законодателството се извършва по методология за осъществяване на мониторинг, приета от съвета.

(6) В случай на необходимост за обсъждането на проектите на общи становища, препоръки, предложения, периодичните прегледи и оценка на законодателството могат да се провеждат и присъствени заседания по правилата на Глава 4.

Глава осма

АДМИНИСТРИРАНЕ НА СПОРНИ СЛУЧАИ

Чл. 22. В случаите, при които до някой от членовете е адресирана жалба или сигнал в качеството му на член на Съвета за наблюдение, разглеждането на която е извън правомощията му, жалбата или сигналът могат да бъдат препратени по компетентност на съответния член, при спазване на изискванията за защита на личните данни.

Чл. 23. Всички спорни въпроси между членовете на съвета, произлизащи от изпълнението на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания и реализирането на годишната програма, се решават чрез диалог между членовете и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 24. Членовете са длъжни да декларират при ситуация, в която са в конфликт на интереси, и да не участват при вземането на решение.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Първата годишна програма включва цели и дейности до декември 2020 г.

§ 2. Правилникът влиза в сила от деня на публикуването му на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.